

Fritidsnämndens program för Malmö

Dokumenttitel

Fritidspolitiskt program

Diarienummer

FRI-2024-1594

Typ av dokument

Styrdokument

Organisation

Fritidsförvaltningen

Upprättad

2026-01-28

Version

1

Ansvarig

Fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Begreppslista	5
Fritidspolitiskt program för Malmö	6
Stadens RUM för fritid – en nulägesbeskrivning	7
Fritidsnämnden främjar Rörelse hela livet	8
Fritidsnämnden främjar Upplevelser i livet	8
Fritidsnämnden främjar Möten för livet	9
Fritidsnämndens prioriteringar för framtidens RUM	11
En förändrad demografi formar morgondagens fritidsmiljöer	11
Fritidsnämnden prioriterar framtidens anläggningar	11
Därför ska fritidsnämnden	12
Ett jämlikare Malmö	12
En fritid som alla har råd att delta i	12
Fritidsnämnden prioriterar ett fritidsutbud utan barriärer	12
Därför ska fritidsnämnden	12
Fritidens möjligheter för en jämlik hälsa	13
Fritidsnämnden prioriterar tillgång till en hälsofrämjande fritid	13
Därför ska fritidsnämnden	14
Ökat fokus på trygghet – och relationsskapande arbete	14
Fritidsnämnden prioriterar sociala sammanhang för fler	14
Därför ska fritidsnämnden	14
Civilsamhälle i förändring	15
Fritidsnämnden prioriterar ett hållbart föreningsliv och nya vägar till engagemang	16
Därför ska fritidsnämnden	16
Uppföljning	17
Litteraturförteckning	18

Begreppslista

Civilsamhälle är ideella och icke-vinstdrivande aktörer som bygger på frivilligt engagemang, såsom föreningar, stiftelser, nätverk och rörelser.

Föreningsliv är den del av civilsamhället som består av formellt organiserade ideella föreningar med medlemmar, stadgar och styrelse.

Demografiska förändringar är förändringar i befolkningens storlek och sammansättning, vilket påverkar kommunens planering och resursbehov.

Mellanrumsarbete är kompenserande arbete med syfte att skapa meningsfull fritid för de som har sämre tillgång till fritidsutbudet.

Mobilitet beskriver hur människor rör sig mellan platser i vardagen och deras tillgänglighet till service, fritid och samhällsfunktioner.

Nolltaxa avser subventionerade priser vid bokning av nämndens anläggningar för bidragsberättigade föreningars verksamhet för prioriterade målgrupper, enligt nämndens prislister.

Fördelningsprinciper styr hur träningstider fördelas i nämndens egna och hyrda anläggningar för att säkerställa en transparent och jämlik tillgång. Principerna reglerar nämndens fördelning av nolltaxad verksamhet.

Prioriterade målgrupper är de målgrupper som nämnden särskilt prioriterar. Dessa är barn- och unga 4–25 år, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre.

Multifunktionalitet innebär att en yta, lokal eller anläggning kan användas för flera olika aktiviteter eller ändamål.

Samlokalisering innebär att flera verksamheter eller funktioner finns på samma plats för att effektivisera resursanvändning och öka tillgänglighet.

Professionalisering beskriver att civilsamhället i större utsträckning använder strukturer och arbetssätt som liknar dem i offentliga eller privata verksamheter.

Kommersialisering beskriver en utveckling där föreningsidrotten i större utsträckning bygger på avgifter, sponsring och andra marknadsinslag.

Tidig selektering är när barn och unga tidigt delas in eller väljs ut till olika nivåer/grupper baserat på bedömd prestation/potential.

Fritidspolitiskt program för Malmö

En meningsfull fritid har stor betydelse för folkhälsan och individens känsla av sammanhang – men också för samhällsgemenskapen och demokratin i stort. Därför ser fritidsnämnden vikten av att skapa verkliga förutsättningar för Malmöborna att delta, utvecklas och forma sin fritid, och sitt liv, på lika villkor. Det fritidspolitiska programmet utgör en vägvisare i detta arbete genom att tydliggöra nämndens långsiktiga prioriteringar och överordnade inriktning.

Fritidsnämnden har en vision om alla Malmöbornas meningsfulla fritid. Alla ska ha jämlika möjligheter att delta i det subventionerade fritidsutbudet. Därför stärker nämnden de strukturer som gör det möjligt för fler att hitta sin plats i fritidslivet och leva ett hållbart liv. I fritidsnämndens Malmö är det enkelt att ta del av fritidsutbudet, och samhället i stort, utifrån var Malmöbornas unika förutsättningar, intressen och önskemål.

Fritidsnämndens vision är vägledande i arbetet med att forma prioriteringar, strategier och insatser i hela staden. Genom att vara flexibel, närvarande och lyhörd inför olika behov skapar nämnden delaktighet och utvecklar sammanhang där människor känner att de hör hemma, där olikheter ryms och där nya idéer och framtidstro kan växa fram.

Fritidsnämnden lyckas i sitt främjande och kompensatoriska uppdrag genom ett nära tvärsektoriellt samarbete. Nämnden tar en aktiv roll som möjliggörare i frågor som gränsar till andra nämnders uppdrag, såsom omsorg om unga, socialt förebyggande arbete och hållbar stadsutveckling. Genom att samordna universella insatser utifrån lokala behov stärker nämnden stadens gemensamma förmåga att möta komplexa samhällsutmaningar. På så sätt säkerställer nämnden att stadens resurser används effektivt och att Malmöborna får en god och jämlik service.

Programmet inleds med en beskrivning av grunden i nämndens arbete: Rörelse, Upplevelser och Möten (RUM). Nämnden främjar livslång rörelseglädje, utvecklar Malmö som upplevelsestad och skapar möten som genererar demokratiska plattformar för fler. I vår stad finns det RUM för alla Malmöbornas rörelse, upplevelser och möten. I syfte att ringa in framtidens RUM lyfts sedan samhällstrender som påverkar fritidssektorn, med fokus på nämndens prioriteringar för att förverkliga visionen om en meningsfull fritid för alla Malmöborna. Avslutningsvis beskrivs hur uppföljning sker.

Fritidsnämnden, januari 2026

Stadens RUM för fritid – en nulägesbeskrivning

Rörelse, Upplevelser och Möten (RUM) genomsyrar fritidsnämndens arbete. Genom att skapa rörelse hela livet, upplevelser i livet och möten för livet förenar RUM nämndens verksamheter, samordning av stadens arbete med lokal utveckling och stöd till föreningslivet.

Växande sociala och ekonomiska klyftor påverkar människors tillgång till god livskvalitet, hälsa och utveckling – och därmed även möjligheten till en meningsfull fritid. En central del av RUM och motkraft till denna samhällsutveckling är nämndens mellanrumsarbete.

Nämndens mellanrumsarbete handlar om insatser som bygger på dialog, tillit och lyhördhet, och som främjar jämlika livsvillkor och självförverkligande för dem som av olika skäl står utanför organiserade sociala sammanhang. Nämnden skapar tillgång till miljöer, aktiviteter och gemenskaper som ger energi och möjlighet till vila och återhämtning, där tillit till samhället kan utvecklas och känslan av att vara en del av något större stärks. Nämndens verksamheter, samordning av lokal utveckling och stöd till föreningslivet är centrala förutsättningar för detta arbete. Ett starkt föreningsliv är avgörande för ett levande demokratiskt samhälle, och genom ett rättighetsbaserat arbetssätt stärker nämnden sin förmåga att skydda och tillgodose Malmöbornas mänskliga rättigheter.

Utifrån lokala behov och lokal närvaro bidrar nämnden till Malmöbornas inflytande över sin fritid. Nämnden har god kunskap i hur människor organiserar sig, deltar och bidrar till samhällsutvecklingen. I samordningen av stadens lokala utvecklingsarbete förankras fritidens möjligheter i en bredare helhet som berör alla delar av Malmöbornas liv. Via stödet till föreningslivet möjliggörs därtill ett betydelsefullt bildnings- och demokratiarbete som stärker Malmöbornas röster och möjlighet till deltagande och sammanhang.

Fritidsnämnden utvecklar mångsidiga och tillgängliga anläggningar som möjliggör fysisk aktivitet och stärker sociala sammanhang. Genom att erbjuda en bred mångfald av anläggningstyper lägger nämnden grunden för RUM och skapar förutsättningar för ett aktivt och varierat idrottsliv. Nämndens hållbara platser bidrar till ett mer sammanhållet samhälle.

Nedan beskrivs hur nämnden skapar Rörelse, Upplevelser och Möten.

Fritidsnämnden främjar Rörelse hela livet

Fritidsnämnden ansvarar för kommunens samlade fritidsverksamhet, bland annat i syfte att främja fysisk aktivitet. Detta sker genom att skapa miljöer för, organisera och stödja fysisk aktivitet för Malmöbor i alla åldrar.

Nämnden har ett flexibelt stödsystem som värnar om både den organiserade idrotten och mer spontana aktiviteter. Riktade stödformer som möter olika behov, verksamhetstyper och ekonomiska förutsättningar bidrar till ett rikt fritidsutbud som stärker folkhälsan.

Nämnden fyller ett avgörande RUM för folkhälsan i staden, där flera grupper har växande behov av insatser. Den psykiska ohälsan bland barn och unga är utbredd, och trots att antalet ungdomar ökar minskar deltagandet i idrott och fritid redan i tidiga tonår. Personer med funktionsnedsättning har sämre hälsa än befolkningen i övrigt och möter ofta hinder för fritidsdeltagande. Med en åldrande befolkning blir regelbunden fysisk aktivitet allt viktigare, särskilt för dem över 80 år som ofta behöver anpassat stöd. Dagens 65–79-åringar är friskare och mer aktiva än tidigare generationer och förväntar sig ett fortsatt aktivt liv. Mot denna bakgrund strävar nämnden efter att värna alla Malmöbors välbefinnande och rätt till deltagande på lika villkor i fritidslivet.

Nämndens arbete med fysisk aktivitet återspeglas i verksamheterna. Fritidsgårdsverksamheten introducerar barn och unga till olika fritids-, idrotts-, och kulturaktiviteter. På baden sker rörelse regelbundet genom lek, simundervisning och stöd till stadens simföreningar som främjar god simkunnighet. I områden och anläggningar avsedda för rekreation främjas ett aktivt friluftsliv och en mängd olika sporter utövas. Dessutom erbjuder nämnden både utlåning av idrottsutrustning – som främjar resursdelning och cirkulära lösningar – och tillgång till ett kompetenscentrum för hållbar elitidrott.

Nämndens omfattande stöd möjliggör för föreningslivet att erbjuda Malmöbon ett brett fritidsutbud med en mångfald av fritidsaktiviteter. Nämnden erbjuder subventionerade priser efter föreningslivets behov och nolltaxa för prioriterade målgrupper. Denna anpassning skapar en rättvis resursfördelning och RUM för Malmöbor att delta i både organiserad och spontan fysisk aktivitet, via föreningslivet eller på egen hand.

Fritidsnämnden främjar Upplevelser i livet

Fritidsnämnden erbjuder ett brett utbud av aktiviteter och evenemang. Nämnden skapar förutsättningar för genomförande av evenemang och

aktiviteter för såväl föreningslivet som andra aktörer. Det stöd som erbjuds föreningslivet utvecklar Malmö som upplevelsestad och genom nämndens riktade kommunikationsinsatser hittar fler aktiviteter som passar just dem.

Genom att arrangera och stötta andra aktörer att skapa hållbara idrotts- och andra fritidsevenemang på lokal, nationell och internationell nivå, stärks både föreningsliv, lokalsamhällen och stadens attraktionskraft. Detta stöd möjliggör allt från mindre föreningsdrivna evenemang som främjar ett öppnare Malmö, till större tävlingar och spel som underhåller och inspirerar. Evenemangen ger barn och unga möjlighet att utvecklas och få positiva förebilder. Internationella evenemang skapar minnen för livet och stärker stadens position som en hållbar regional tillväxtmotor.

Delaktighet och engagemang står i centrum i fritidsgårdsverksamheten och på fritidsnämndens bad- och rekreationsanläggningar. Här skapas minnesvärda upplevelser. De är tillsammans med nämndens lov- och drop-in verksamhet vitala i att ge ungdomar positiva upplevelser, bryta segregationens isolerande effekter och barriärer mellan olika stadsdelar.

På nämndens fritidsgårdar och föreningsdrivna mötesplatser erbjuds självförverkligande utvecklingsmiljöer utan prestationskrav med aktiviteter som är redskap för individuell utveckling, demokratiseringsprocesser och samhällsnytta. Fritidsgårdarna arbetar till exempel både främjande och förebyggande, anpassat efter områdets och ungas behov tillsammans med aktörer i det lokala området. Det är en trygg, stödjande och förankrad plats där unga kan vara delaktiga och ha inflytande över sin fritid. I myllret av områdesorganisering, spontana och självorganiserade aktiviteter, arrangerar verksamheterna även en stor variation av evenemang som skapar en upplevelserik fritid för nämndens prioriterade målgrupper.

Fritidsnämnden främjar Möten för livet

Fritidsnämnden skapar platser där alla kan känna sig hemma, oavsett bakgrund eller förutsättningar. En central del i detta arbete är den planering som säkerställer en långsiktig och jämlik fördelning av miljömässigt hållbara lokaler och aktivitetsytor i staden. I dialog med berörda aktörer planeras anläggningar med multifunktionella lösningar som bidrar till den gröna omställningen. Nämndens lokalstöd underlättar dessutom för föreningar att verka där de själva önskar.

Nämndens uppdrag att koordinera stadens arbete med lokal utveckling främjar närdemokrati och förgrenar RUM i stadsövergripande mål. Genom

samordning av insatser i lokalsamhället skapas förbättrade ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden i linje med Agenda 2030.

Lokalt utvecklingsarbete är en inkluderande process där invånare, lokala aktörer och sektorsövergripande samarbeten arbetar för förändring baserat på lokalsamhällets unika resurser och behov. Grunden i fritidsnämndens samordningsuppdrag handlar om att tillsammans med civilsamhälle, företag stadens nämnder och bolag skapa ett samhälle där alla människor har goda levnadsvillkor, lika möjligheter att påverka sitt närområde och sin egen livssituation, och känner sig trygga och inkluderade. Genom samarbete i hela staden skapas demokratiska plattformar och ett meningsfullt liv för fler. Särskilt viktigt är att skapa goda förutsättningar för föreningslivet, som spelar en betydelsefull roll i att hörsamma människors röster, synliggöra behov och bidra till ett mer rättvist samhälle genom påverkan och områdesorganisering. Arbetet med lokal utveckling främjar egenmakt, tillit, gemenskap och hållbara lösningar på vår tids stora frågor.

Nämndens fritidsgårdar, stöd till föreningsdrivna mötesplatser och allmänna samlingslokaler skapar förutsättningar för Malmöbor att engagera sig i sitt närområde samt ta del av ett brett utbud av fritids- och kulturaktiviteter. De bidrar till social gemenskap och är viktiga lokala demokratiplattformar. Här bygger barn och unga relationer och introduceras till olika aktiviteter och stadens föreningsliv. Här sker dialog mellan föreningar och staden, där demokrati och kunskap om Malmöbornas livsvillkor är i fokus. Nämndens verksamheter med fokus på rekreation och natur bidrar på liknande sätt till att skapa gemensamma rum för samvaro, återhämtning och välbefinnande.

Fritidsnämndens prioriteringar för framtidens RUM

Samhällets snabba utveckling förändrar hur människor tar del av fritidslivet. När Malmö förändras uppstår nya möjligheter för en meningsfull fritid – och nya behov att möta. Kapitlet visar hur nämnden möter demografiska förändringar, flerdimensionell ojämlikhet och ett civilsamhälle i förändring genom långsiktiga prioriteringar för framtidens RUM.

En förändrad demografi formar morgondagens fritidsmiljöer

Det kommande decenniet förändras Malmöbornas sammansättning på ett sätt som skapar nya möjligheter för ett rikare fritidsliv. Fler lever längre, är aktiva högre upp i åldrarna och efterfrågar fler sätt att ta del av stadens fritidsmiljöer. Gruppen i arbetsför ålder fortsätter att växa, och antalet äldre Malmöbor – särskilt i åldrarna 65–79 år och 80+ – ökar snabbt. Samtidigt minskar antalet barn i grundskoleåldern, medan förskolebarnen först blir färre och därefter ökar igen. Gymnasiegruppen växer snabbt i början av prognosperioden. Dessa demografiska skiften ställer krav på hur fritidssektorns platser planeras och utvecklas. Fritidsnämndens lokalbehov påverkas av Malmöbornas förändrade fritidsvanor, men anläggningsutvecklingen styrs i praktiken i även av skolornas utveckling. I en allt tätare stad med ökad markkonkurrens krävs därför en integrerad stadsplanering för att säkerställa framtidens RUM.

Fritidsnämnden prioriterar framtidens anläggningar

Flexibla och omställningsbara anläggningar är en förutsättning för att möta Malmös demografiska framtid. Det handlar om att tidigt identifiera framtida behov, omfördela resurser och säkerställa att det finns anläggningar som rymmer en variation av fritidsformer. Men även om att planera fritidens platser tillsammans med stadens övriga infrastruktur för att dessa ska få ett tydligt utrymme i stadsbilden. I samarbete med berörda aktörer skapar nämnden förutsättningar för hela resan, från hemmet till fritidsaktiviteten. Därtill ska det växande behovet av anläggningar för evenemang mötas. En central del i detta är den fortsatta utvecklingen av stadionområdet och en hållbar elitidrott. Sett till ökade anläggningskostnader och brist på lokaler efterlyser nämnden även en nationell investeringsfond för idrottsanläggningar som kan stärka kommuners investeringsförmåga.

Därför ska fritidsnämnden

- Arbeta för att utveckla fler idrottsanläggningar med publikkapacitet som stimulerar en dynamisk idrottsmiljö och attraktiva evenemang.
- Öka tillgängligheten för dem som inte deltar i fritidsutbudet genom att främja innovativa mobilitetslösningar i samarbete med berörda aktörer.
- Utveckla fritidsanläggningar och mötesplatser där behoven är som störst för att skapa ett mer jämlikt deltagande.
- Arbeta för att föreningsliv och civilsamhälle är en aktiv part i utvecklingen av stadens infrastruktur, i synnerhet avseende fritidssektorns platser.

Ett jämlikare Malmö

Forskning visar att fritiden är en arena där skillnader kan minska och livschanser stärkas. Samtidigt är den flerdimensionella ojämlikheten en av de mest påtagliga samhällstrenderna. Stora skillnader i livsvillkor påverkar både dem med minst resurser och samhället i stort – genom ökad kriminalitet, minskad tillit och lägre samhällsengagemang. Ojämlikheten drabbar hela samhället och får konsekvenser inom nämndens ansvarsområde i form av ökade kostnader, allmän ohälsa och samhällelig otrygghet. Nämndens prioriteringar för att möta dessa trender lyfts nedan.

En fritid som alla har råd att delta i

En stor del av Malmös befolkning bor i områden med betydande socioekonomiska utmaningar, där lägre inkomster, högre arbetslöshet och trångboddhet påverkar barns och ungas möjligheter till en meningsfull fritid. Samtidigt blir fritidsaktiviteter allt dyrare, med ökade kostnader för aktivitetsavgifter, utrustning, resor, hyror och administration. Detta riskerar att förstärka redan existerande skillnader i ungas deltagande. Eftersom fritiden har en viktig utjämnande funktion för barns och ungas utvecklingsmöjligheter behöver den förbli ekonomiskt tillgänglig, så att kostnader inte begränsar deltagandet.

Fritidsnämnden prioriterar ett fritidsutbud utan barriärer

Fritidsnämnden ser ett behov av att tillsammans med berörda aktörer arbeta för att bromsa kostnadsökningarna. Det blir än viktigare att samarbeta med andra nämnder kring barnfamiljers behov och att fortsätta erbjuda nolltaxa till Malmös föreningsliv.

Därför ska fritidsnämnden

- Stärka stödet för att nå fler, i synnerhet de grupper som står längst ifrån fritidsutbudet.
- Fördjupa och bredda fritidsgårdarnas arbetssätt för att fortsätta sänka barriärer för barn och unga att ta del av fritidslivet på lika villkor.
- Stärka samarbeten med näringsliv, föreningsliv, regionen och andra nämnder för att värva hållbara evenemang som både främjar stadens tillväxt och skapar långsiktigt värde i det lokala.
- Utveckla och stödja insatser som uppmuntrar till lek och rörelse på egen hand och tillsammans med andra, samt erbjuda kostnadsfria, geografiskt spridda lovaktiviteter som når de barn som står längst ifrån fritidsutbudet.
- I samarbete med berörda aktörer verka för att platser för spontanaktivitet blir självklara inslag i stadsplaneringen, med hög tillgänglighet och god kännedom bland Malmöborna.

Fritidens möjligheter för en jämlik hälsa

Ojämlighet i livsvillkor sätter tydliga spår i människors hälsa. Nationellt pågår en utveckling där fritidssektorn tar ett större hälsofrämjande ansvar för att bryta stillasittandet. Fysisk inaktivitet och psykisk ohälsa är utbredda folkhälsoproblem som leder till stora kostnader för samhället i form av vårdinsatser, minskad arbetsförmåga och försämrad livskvalitet. En aktiv fritid, med möjlighet till naturupplevelser, har potential att förebygga sjukdomar, stärka det psykiska välbefinnandet och bidra till ett mer hållbart samhälle.

Fritidsnämnden prioriterar tillgång till en hälsofrämjande fritid

Genom rörelse, gemenskap och delaktighet ska nämnden förebygga ohälsa och minska samhällets långsiktiga kostnader. Det är essentiellt att fritidsutbudet även kommer den arbetsföra befolkningen till del, som kommer behöva arbeta längre för att ta hand om den åldrande befolkningen. Sammanhang där människor kan mötas över generationsgränser är centralt för att motverka isolering och ofrivillig ensamhet. Genom tidiga och samordnade insatser har nämnden en roll i att öka skyddsfaktorer i barns och ungas uppväxtmiljöer. Särskilt viktigt är att möjliggöra en meningsfull fritid för personer med funktionsnedsättning. För att motverka den ojämlika tillgången till natur och friluftsliv behöver samhällsplaneringen aktivt säkerställa närhet till natur för alla grupper, och underlätta tillgången till friluftsområden.

Därför ska fritidsnämnden

- Bevara och utveckla förutsättningarna för ett aktivt friluftsliv i kommunens platser för rekreation samt erbjuda naturnära aktiviteter som särskilt riktar sig till de med mindre erfarenhet av svenskt friluftsliv.
- I samarbete med berörda aktörer erbjuda tillgänglighetsanpassade alternativ för en god hälsa genom hela livet för personer med funktionsnedsättning och äldre.
- Erbjuder öppna mötesplatser och fritidsgårds- och badverksamhet som bidrar till Malmöbornas folkhälsa och simkunnighet.
- Skapa goda rörelsemöjligheter för barn och unga tillsammans med stadens föreningsliv och berörda aktörer som möter målgruppen i sin vardag.
- Tillsammans med berörda aktörer arbeta för att erbjuda alla seniorer fritidsaktiviteter med låg tröskel och låg kostnad.

Ökat fokus på trygghet – och relationsskapande arbete

Fritiden blir en allt viktigare arena för både främjande och förebyggande insatser. I en tid då samhällets svar på otrygghet ofta är kontroll, övervakning och säkerhetslösningar, erbjuder fritidsgårdsverksamhet och föreningsliv en motvikt genom relationskapande arbete som bygger tillit och meningsfulla sammanhang – särskilt för unga som annars riskerar att hamna utanför.

Fritidsnämnden prioriterar sociala sammanhang för fler

Gränserna mellan kommunens olika verksamhetsområden blir alltmer flytande och behoven hos Malmöborna ryms inte alltid inom en enskild nämnds ansvarsområde. Fritidsnämnden ska som sammanlänkande aktör arbeta kompensande, fånga upp behov och skapa förutsättningar för det demokrati- och relationsarbete som är centralt för att stärka den lokala förankringen och bygga långsiktig trygghet.

Därför ska fritidsnämnden

- Samordna och aktivt delta i lokalt utvecklingsarbete samt långsiktiga satsningar initierade av föreningsliv som främjar en ökad social sammanhållning och lokal demokrati.
- Fördjupa dialogen med barn och unga och säkerställ att deras rättigheter uppfylls inom ramen för det subventionerade fritidsutbudet.

- Tillgängliggöra fler lokaler för föreningsverksamhet för att stimulera lokalt föreningsliv och deltagande, inte minst i områden med låg föreningsdelaktighet.
- Stärka fritidsgårdsverksamhetens arbetssätt och säkerställa prioriterade målgruppers tillgång till multifunktionella mötesplatser som erbjuder en mångfald av fritids- och kulturaktiviteter.
- Fördjupa samarbetet med berörda aktörer för att samlokalisera mötesplatser och säkerställa att utveckling och anskaffning av lokaler utgår från områdesförutsättningar och lokala föreningsbehov.

Civilsamhälle i förändring

Föreningslivet i Sverige har historiskt kännetecknats av hög anslutning till ideella föreningar, stark demokratisk organisering och ett utbrett ideellt engagemang i allt från idrott till kultur och politiska föreningar.

Antalet medlemmar i många ideella föreningar har dock minskat. Bristen på ledare är ett konkret hinder för många föreningar att ens upprätthålla sin verksamhet. Många unga vill engagera sig, men inte nödvändigtvis genom medlemskap, styrelsearbete eller långsiktiga åtaganden. Denna utveckling utmanar föreningslivets traditionella strukturer och finansieringsmodeller, som i hög grad bygger på ideellt arbete.

Vidare har bidragsgivares krav ökat i takt med civilsamhällets professionalisering, vilket har lett till att föreningar i högre utsträckning måste anpassa sig för att uppfylla dessa krav och fortsätta ta emot stöd. Med en tilltagande kommersialisering inom barn- och ungdomsidrotten ökar dessutom prestationskraven och elitsatsningar i unga åldrar.

Specialisering och tidig selektering riskerar att exkludera barn och kan bidra till ökad ojämlikhet inom idrotten. Många idrottsföreningar arbetar dock aktivt för att normer och förväntningar i fritidsmiljöerna ska möjliggöra deltagande på lika villkor och sätter en stor andel Malmöbor i rörelse. Parallellt växer ett föreningsliv fram utanför Riksidrottsförbundet som använder idrott som verktyg för att nå grupper som står utanför det etablerade föreningslivet. Trots att många av dessa föreningar saknar tillgång till traditionellt stöd fungerar de som en länk till föreningsidrotten och erbjuder sammanhang där unga kan känna sig sedda, trygga och inkluderade.

Fritidsnämnden prioriterar ett hållbart föreningsliv och nya vägar till engagemang

Fritidsnämnden vill skapa förutsättningar för ett föreningsliv som är demokratiskt uppbyggt och aktivt bidrar till samhällsutvecklingen. Det handlar om att skapa öppenhet i riktlinjer, ett kontinuerligt samtal mellan föreningsliv och förvaltning, och incitament för den typ av verksamheter som bygger hållbarhet. De som påverkas av samhällsförändringarna ska vara med och forma lösningarna.

En aktiv fritid handlar om fysisk aktivitet – men också om att få uttrycka sig, mötas, lära och bidra till samhället på olika sätt. Det gäller att balansera stödet till föreningsidrotten och andra former av meningsfull fritid, med öppenhet för nya sätt att mötas och vara aktiv. Här blir till exempel ungas digitala fritid och e-sport centralt att förstå och stödja. Det är även viktigt att möjliggöra föreningars hållbara elitidrott. Det är också avgörande att motverka en utveckling där vissa barn får tillgång till organiserad idrott medan andra enbart erbjuds kompensatoriska insatser.

Därför ska fritidsnämnden

- I fritidsgårds-, bad- och rekreationsverksamhet samt i arbetet med lokal utveckling stärka underrepresenterade gruppers delaktighet och inflytande avseende fritidsutbudet.
- Stärka samarbetet med bidragsgivande nämnder och arbeta för att stadens sammanlagda stöd främjar civilsamhällets mångfald och autonomi.
- Erbjuder föreningslivet utbildning samt utveckla kunskapsdelning och samskapande processer i för staden prioriterade hållbarhetsfrågor.
- Erbjuder ett stöd som skapar bättre förutsättningar för fler att bli aktiva i föreningslivet och engagera sig ideellt.
- Investera långsiktigt i de verksamheter som kan fylla avgörande sociala, kulturella eller demokratiska funktioner i framtiden.
- Identifiera och stödja föreningars kompensatoriska insatser och samtidigt verka för alla barns möjlighet att engagera sig i traditionella idrottsföreningar på lika villkor.

Uppföljning

Programmet gäller för perioden fram till 2029 och revideras i mitten av varje mandatperiod, vilket möjliggör en uppföljning av tidigare fritidspolitik samt en anpassning till nya trender inom fritidssektorn.

Programmet följs upp i ordinarie uppföljningsprocesser. Det fungerar som paraply till budgetskrivelse, nämndsbudget och verksamhetsplaner respektive mandat-, års- och delårsanalys. Programmet är inte ett kommunövergripande styrdokument.

Litteraturförteckning

Litteraturförteckningen omfattar direkt refererade samt bakgrundsgivande källor som har varit betydelsefulla i framtagandet av programmet.

Behtoui, Alireza, Fredrik Hertzberg, och Anders Neergaard (2020). Ungdomars fritidsaktiviteter: Deltagande, möjligheter och konsekvenser. Lund: Studentlitteratur.

Blomdahl, U. Elofsson, S. & Bergmark, K. (2021a). Ung Livsstil Malmö 2021: En studie om levnadsvillkor, delaktighet och preferenser i åldersgruppen 10–19 år. Stockholms universitet & Malmö stad. Malmö: CA Andersson.

Boverket (2025). Segregationsbarometern – Malmö. Tillgänglig på: [Boverkets hemsida](#) [Hämtad: 2025-05-07]

CIF (2021). För barnets bästa – en studie om barns rättigheter inom idrotten. Stockholm: Centrum för idrottsforskning.

Einarsson, Torbjörn och Wijkström, Filip (2011). Från nationalstat till näringsliv? Det civila samhällets organisationsliv i förändring. Stockholm: Handelshögskolan i Stockholm.

Folkhälsomyndigheten (2025a). Statistik om psykisk hälsa i Sverige. Tillgänglig på: [Folkhälsomyndighetens hemsida](#) [Hämtad 29 maj 2025].

Folkhälsomyndigheten (2025b). Samhällsekonomiska kostnader kopplat till stillasittande och otillräcklig fysisk aktivitet. Stockholm. Tillgänglig på: [Folkhälsomyndighetens hemsida](#) [Hämtad 29 maj 2025].

Folkhälsomyndigheten (2025c). Friluftsliv för bättre folkhälsa. Tillgänglig på: [Folkhälsomyndighetens hemsida](#) [Hämtad 28 maj 2025].

Gotfredsen, Anne och Maria Strömbäck (2023). Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa – rättigheter, möjligheter och hinder. Kunskapsläge och forskningsbehov. Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd.

Hagen, Johannes, Lisa Laun, Charlotte Lucke, och Mårten Palme (2025). The rising income gradient in life expectancy in Sweden over six decades. Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), vol. 122, nr 14.

Hertting, Krister och Stefan Wagnsson (2024). Smakar det så kostar det. Om föräldrars kostnader för barnens idrott. Riksidrottsförbundets FoU-serie 2024:5.

Jämte, J., Lundstedt, M. & Wennerhag, M. (red.) (2025). Sociala rörelser i Sverige: Politiska protester och aktivism från 1945 till idag. 1:a uppl. Lund: Studentlitteratur AB

Karlsson, Jesper (2022). Barn- och ungdomsidrott till salu: Om begär, immateriellt arbete och kommersialisering. Avhandlingsserie för Gymnastik- och idrottshögskolan, nr 26, Stockholm.

Lundström, Tommy och Wijkström, Filip (2012). "Från röst till service: vad hände sedan?", i Civilsamhället i samhällskontraktet. En antologi om vad som står på spel, redigerad av Wijkström, Filip. Stockholm: European Civil Society Press.

Malmö stad (2013). Malmös väg mot en hållbar framtid. Hälsa, välfärd och rättvisa. Kommission för ett socialt hållbart Malmö. Malmö stad.

Malmö stad (2022). Policy för mänskliga rättigheter. Med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Malmö: Stadskontoret. Antagen av kommunfullmäktige i juni 2022.

Malmö stad (2024a). Befolkningsprognos för Malmö 2024–2034. Malmö: Stadskontoret.

Malmö stad (2024b). Uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö resultat av CTC-enkäten. Om risk- och skyddsfaktorer i barns livsmiljöer. Malmö: Stadskontoret.

Malmö stad (2025). Utblick Malmö. Omvärldsanalys för Malmö stad 2025. Malmö: Stadskontoret.

MUCF (2025): Unga med funktionsnedsättning. En lägesbeskrivning av deltagande och förutsättningar inom områdena kultur och fritid samt demokratisk delaktighet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Stockholm: MUCF.

Naturvårdsverket (2024). Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan. Stockholm. Tillgänglig på: [Naturvårdsverkets hemsida](#) [Hämtad 29 maj 2025].

Norberg R, Johan (2025). Centrum för idrottsforskning analys och slutsatser, i Jag ställer upp! Om framtiden för ett ideellt idrottsengagemang under press, redigerad av Norberg R, Johan. Centrum för idrottsforskning 2025:3.

Peterson, T., Bjärsholm, D., Linnér, S. & Schenker, K., (2024). På hemmaplan: En idealtyp för idrott i områden med lågt deltagande. Publicerat på idrottsforum.org 2024-03-04.

Riksidrottsförbundet (2025). Nej till utslagning – Ge fler möjlighet till utveckling. Tillgänglig på: [Riksidrottsförbundets hemsida](#) [Hämtad 29 maj 2025].

Segnestam Larsson, Ola (2024). Barn- och ungdomsidrottens prislapp: Vem bär ansvaret? En studie av ansvaret för kostnadsutvecklingen för barn och ungdomar att idrotta i förening 2009 till 2023. Riksidrottsförbundets FoU-serie 2024:6.

SKR (2023). Vägval för framtiden 5 – En spaning mot år 2035. Sveriges Kommuner och Regioner.

SKR (2024). 40 steg för ett tryggare samhälle: Slutrapport från programberedningen för trygghet. Stockholm: Sveriges Kommuner och Regioner.

SOU 2023:29. Varje rörelse räknas - hur skapar vi ett samhälle som främjar fysisk aktivitet? Slutbetänkande av Kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet. Stockholm: Elanders.

Tahvilzadeh, Nazem, Lisa Kings och Alexander Nazar (2023). Vägar till en jämlik fritid: En studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud. Förvaltningsakademin nr 29. Huddinge: Södertörn högskola.

von Essen, J., Jegermalm, M., Kassman, A., Svedberg, L., Vamstad, J. & Wallman Lundåsen, S. (2020). Medborgerligt engagemang i Sverige 1992–2019. Arbetsrapportserie nr 98. Stockholm: Ersta Sköndal Bräcke högskola.

Wijkström, Filip (2012). "Hybrider i samhället", i *Civilsamhället i samhällskontraktet*. En antologi om vad som står på spel, redigerad av Wijkström, Filip. Stockholm: European Civil Society Press.

Ungdomsbarometern (2023). *Unga och idrott 2023: En rapport av Ungdomsbarometern för Riksidrottsförbundet*. Stockholm.